

DOI 10.37491/UNZ.79.5
УДК 347.233:347.238:347.625:347.626

Роман ГАВРІК¹

ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА МАЙНО, НАБУТЕ У СІМЕЙНИХ СОЮЗАХ, ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ДЕРЖАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Досліджуються особливості правового регулювання захисту права власності на майно, набуте у шлюбі подружжям, у фактичному, релігійному шлюбі, інших сімейних союзах його учасниками за цивільним та сімейним законодавством України та окремих держав Європейського Союзу. Зокрема, визначено, що в Україні та провідних державах Європейського Союзу правове регулювання основних способів та форм захисту права власності здійснюється відповідно до загальних положень цивільного законодавства із окремими особливостями для захисту майна подружжя та учасників сімейних союзів, що передбачають позовні способи захисту порушених прав, викликаних протиправною поведінкою одного із подружжя. У цьому аспекті простежується дуалізм у правовому регулюванні зазначених питань щодо захисту права власності подружжя: у правовідносинах із третіми особами застосуванню підлягають загальні способи захисту, в правовідносинах між подружжям — способи, визначені сімейним законодавством. Захист права власності фактичного подружжя, подружжя в церковному шлюбі та партнерів у зареєстрованому партнерстві має різну правову природу в державах Європейського Союзу: їх частина не

¹ кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративної діяльності,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького (м. Хмельницький),
gavrik.roman@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-1557-0594>.

визнає вказаних сімейних союзів і захист права власності на майно, набуте в цих союзах відбувається за загальними правилами, передбаченими цивільним законодавством; інша частина держав визнає особливості в захисті права власності на майно, набуте в зазначених сімейних союзах, повністю або частково прирівнюючи їх за цими параметрами до захисту права власності на майно подружжя. Зокрема, французьке цивільне законодавство визначає спеціальний порядок захисту права власності подружжя та поширення на цивільних партнерів (у тому числі на фактичне подружжя) загальних положень цивільного законодавства про захист їхніх майнових прав. Німецьке цивільне уложення не визнає правових наслідків за фактичними шлюбними відносинами, а також церковними шлюбами, а цивільні партнерства, укладені в період до 2017 року (часу визнання одностатевих шлюбів), в аспекті захисту майнових прав та обов'язків прирівнює до зареєстрованого шлюбу. Чеське цивільне законодавство визнає однакові способи захисту майна подружжя та цивільних партнерів, а захист права власності на майно, набуте фактичним подружжям врегульовуються на загальних підставах відповідно до положень про спільну власність та про захист цивільних прав. Цивільне законодавство Латвії визнає можливість захисту лише права власності на майно, набуте в зареєстрованому шлюбі, не визнаючи інших сімейних союзів.

Ключові слова: зареєстрований шлюб, церковний шлюб, фактичний шлюб, цивільне партнерство, право власності, захист права власності.

На сучасному етапі розвиток сімейного законодавства України та інших держав зумовлює визнання з боку держави не тільки шлюбу, а й інших союзів чоловіка та жінки, спрямованих на створення сім'ї, реалізацію взаємних сімейних прав та обов'язків. Такими сімейними союзами, крім зареєстрованого шлюбу в сімейному законодавстві, визнаються також ті, що ґрунтуються на релігійних нормах, на спільному проживанні або договорі цивільного партнерства. У результаті виникнення подібних сімейних союзів, їхні учасники набувають майнових прав та обов'язків, в тому числі права власності на окреме майно, набуте у зв'язку із виникненням відповідного союзу або створене за час шлюбу, фактичного шлюбу, іншого сімейного союзу. Порухення або оспорювання відповідного майнового права зумовлює необхідність його правового захисту в порядку ст. 18 Сімейного кодексу України (СК України) та ст. 386 Цивільного кодексу України (ЦК України). У цьому аспекті викликає науковий інтерес дослідження змісту правового регулювання захисту майнових прав подружжя, учасників фактичного, релігійного шлюбу, інших сімейних союзів, у тому числі захисту права власності за цивільним та сімейним законодавством України та окремих держав Європейського Союзу.

На жаль, питання змісту правового регулювання захисту майнових прав подружжя, учасників фактичного, релігійного шлюбу, інших

сімейних союзів, у тому числі захисту права власності за цивільним та сімейним законодавством України та окремих держав Європейського Союзу не було предметом наукових досліджень. Водночас слід відзначити значний науковий внесок у дослідження цієї проблематики таких учених, як Б. К. Левківський, М. К. Галянтич, О. В. Дзера, Ю. О. Заїка, І. Р. Калаур, В. В. Луць, Р. А. Майданик, С. О. Погрібний, М. Й. Сидоренко, Я. М. Шевченко, які здійснювали відповідні дослідження передусім у цивільно-правовому контексті, — а також таких представників сімейно-правової доктрини, як І. В. Апопій, Л. М. Баранова, В. І. Борисова, І. В. Жилінкова, В. П. Мироненко, С. А. Пилипенко, З. В. Ромовська, О. В. Розгон. Питання захисту майнових прав, у тому числі подружжя, порушувалися на рівні низки дисертаційних досліджень таких науковців, як: М. І. Байрачна, О. І. Сафончик, А. А. Скіченко, Г. В. Чурпіта. Одночасно з цим слід відзначити те, що зазначені наукові розробки недостатньо присвячують уваги саме питанню зарубіжного досвіду захисту права власності подружжя та учасників інших сімейних союзів, що свідчить про своєчасність цього наукового дослідження, особливо в аспекті майбутньої рекодифікації цивільного законодавства України, при здійсненні якої, звичайно, буде застосовано досвід правового регулювання зазначених питань цивільним законодавством провідних держав Європейського Союзу.

Метою статті є визначення на підставі доктринальних джерел та чинного цивільного та сімейного законодавства змісту правового регулювання захисту майнових прав подружжя, учасників фактичного, релігійного шлюбу, інших сімейних союзів, у тому числі захисту права власності за цивільним та сімейним законодавством України та окремих держав Європейського Союзу.

Говорячи про загальні аспекти захисту права власності подружжя, членів інших сімейних союзів, слід звернутися до ст. 18 СК України, яка визначає положення про судовий захист сімейних прав та інтересів учасників сімейних відносин через застосування низки ряду способів захисту, зокрема таких, як: встановлення правовідношення (в аспекті визнання права власності або встановлення факту порушення права власності), примусове виконання добровільно не виконаного обов'язку (зокрема поділ спільного майна подружжя), припинення правовідношення (припинення чужого незаконного володіння), а також припинення дій, які порушують сімейні права, відновлення правовідношення, яке існувало до порушення права (в тому числі повернення майна із чужого незаконного володіння), відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завданої порушенням права власності протиправними посяганнями на неї, зміна правовідношення (визнання права власності за іншою особою), визнання незаконним правового акта, що порушує право власності тощо [1]. Таке положення певною мірою впливає із загальних положень цивільного законодавства України, зокрема положень ст.ст. 386–394 ЦК України, якими визначені загальні способи захисту права власності, а також положень ст.ст. 14–23 ЦК України, якими визначені способи захисту та самозахисту цивільних прав, в тому числі й права власності на спільне майно подружжя та особисте майно кожного із них [2].

Як зазначає І. О. Дзера, виділяються такі засоби захисту права власності: основні речово-правові (позови про витребування майна з чужого незаконного володіння та про усунення порушення у здійсненні права власності), допоміжні речово-правові (позов про визнання права власності та позов про виключення майна з опису), зобов'язально-правові (позови про відшкодування збитків або про повернення безпідставно отриманого чи збереженого майна), спеціальні (позови про визнання правочину недійсним, про захист прав співвласника у випадку виділу, поділу, продажу спільного майна, в тому числі прав подружжя) [3, с. 149].

Якщо говорити про інші форми сімейних союзів, то, виходячи зі змісту ст. 74 СК України, можна зазначити, що сімейне законодавство України прирівнює фактичні шлюбні відносини до відносин у зареєстрованому шлюбі за формами захисту майнових прав учасників відповідного сімейного союзу. Інші форми сімейних союзів, такі як: церковні шлюби та цивільні партнерства — в Україні не визнаються. Водночас, зважаючи на зобов'язання Кабінету Міністрів України розробити та подати на розгляд законопроект про запровадження в Україні зареєстрованого цивільного партнерства для різностатевих і одностатевих пар, який би надав їм окремі права та обов'язки, які має подружжя, в тому числі щодо права на набути за час цивільного партнерства власність (п. 105 Плану заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року), останній вид сімейного союзу може бути легалізований в найближчій перспективі. Хоча наразі немає законопроекту, розробленого Кабінетом Міністрів України, однак якщо звернутися до проектів, які розроблені громадськими організаціями, зокрема Центром «Наш Світ» та аналітичною групою «Левіафан», можна простежити, що згідно із ними сімейні партнери після укладення сімейного партнерства мають ті самі права і обов'язки, що й подружжя після укладення шлюбу [4, с. 29]. Тому можемо певною мірою говорити про спеціальний режим захисту права власності подружжя та учасників частини сімейних союзів, які визнані сімейним законодавством України, який може здійснюватися відповідно до положень сімейного, а не цивільного законодавства.

Науковий інтерес викликають положення про захист права власності осіб, які постраждали внаслідок російської збройної агресії та окупації Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, окремих районів Донецької та Луганської областей. Чинне законодавство не передбачає якихось особливостей у здійсненні такого захисту. Водночас у березні 2021 року зареєстровано два законопроекти (№ 5177 та № 5177–1), якими передбачена можливість застосування такого способу захисту права власності як реституція, яка може бути застосована, незалежно від позовної давності на вимоги осіб щодо захисту їхніх прав на майно, порушених внаслідок збройної агресії. При цьому, передбачається пріоритет у захисті права власності щодо тих осіб, відомості про яких містяться у реєстрах, кадастрах, формування та ведення яких забезпечується органами державної влади та органами місцевого самоврядування на контрольованих територіях. Іншими способами захисту прав постраждалих осіб визначено також отримання грошової компенсації, надання нерухомого майна або інших активів [5; 6]. Хоча в обох

проектах закону не міститься прямих посилань на можливість захисту права власності подружжя, яке могло бути порушене у зв'язку із російсько-українським збройним конфліктом, однак це є можливим, зважаючи на можливі протиправні дії одного із подружжя щодо майна, залишеного іншим з подружжям, на протиправні дії незаконних «органів влади», які могли «націоналізувати» зазначене майно або передати в користування іншій особі. У такому випадку обома законопроектами передбачається подання позову відповідної особи до суду щодо встановлення відповідного факту порушення права власності з можливістю подальшого відновлення такого права або відшкодування завданих збитків через механізми компенсацій або реституції.

Якщо проводити аналіз зарубіжного досвіду нормативного регулювання захисту права власності подружжя або учасників інших сімейних союзів, слід звернутися до законодавства Франції та Німеччини як провідних держав Європейського Союзу.

Зокрема, як зазначено у Французькому цивільному кодексі України, зокрема у ст. 2282, власність захищається від посягань на неї або правопорушень, які загрожують праву власності, незалежно від виду речового права (чи особа є повноцінним власником майна чи має більш обмежене коло речових прав — лише володіння, користування або сервітут) шляхом подання посесорних позовів [7, с. 644]. Говорячи про правові засади захисту саме права власності подружжя, слід зазначити, що законом встановлюється режим спільності майна подружжя, якщо подружжя не домовилося про інше (ст. 1400), а управління таким майном здійснюється кожним із подружжя в інтересах сім'ї (ст. 1421), однак окремі види розпорядження майном, такі як його дарування, передача в оренду, купівля-продаж, обтяження майна речовими правами, здійснюються за спільною згодою обох із подружжя (ст.ст. 1422, 1424, 1425). У випадку порушення останнього правила одним із подружжя, інший з подружжя вправі пред'явити позов про визнання правочину недійсним (ст. 1427) [7, с. 441, 447–449]. Правовий режим захисту прав фактичного подружжя та одностатевих пар, які або уклали «цивільний пакт солідарності», або перебувають у незареєстрованому співжитті, належно не визначений, а тому на них поширюється договірний режим (ст. 515–5) із врахуванням загальних положень Французького цивільного кодексу [7, с. 223–226]. Водночас, зважаючи на визнання з 2013 року у Франції одностатевих шлюбів, одностатеві пари, укладаючи такі шлюби, отримують ті ж права та обов'язки, що й різностатеві пари в зареєстрованому шлюбі. Права та обов'язки подружжя у церковних шлюбах у законодавстві Франції не визначені, зважаючи в цілому на невизнання таких шлюбів та їхніх правових наслідків. Таким чином, французьке цивільне законодавство визначає спеціальний порядок захисту права власності подружжя та поширення на цивільних партнерів (в тому числі на фактичне подружжя) загальних положень цивільного законодавства про захист їхніх майнових прав.

Німецьке цивільне уложення приділяє уваги більше питанням самозахисту цивільних прав, називаючи його «самодопомогою» (§ 229), який також є можливим за умови, якщо можливість вимагати відновлення

порушеного права від органів влади відсутня або є ризик, що без негайного втручання здійснення цивільного права ускладниться або стане неможливим [8, с. 45]. У такому випадку власник має право протидіяти протиправному позбавленню права власності («самодопомога власника») або подати позов про припинення порушення права власності [8, с. 248–249].

У цьому ж контексті простежуються напрямки захисту права власності на майно подружжя або одного з них. Зокрема, за загальним правилом, діє принцип спільності майна подружжя, набутого у шлюбі, якщо інше не передбачено шлюбним договором (§ 1363), і розпорядження спільним майном та укладення щодо нього договорів за згодою іншого з подружжя (§§ 1365 та 1366). Порушення цього правила надає одному з подружжя право подати позов до іншого або до третьої особи щодо визнання такого договору недійсним та повернення до стану, який існував до укладення відповідного договору або здійснення відповідного розпорядження майном без згоди іншого з подружжя. Також, зважаючи на визначене у § 1378 Кодексу право вимоги на розподіл суми перевищення набутого у шлюбі майна одного із подружжя над майном іншого з подружжя, на користь іншого з подружжя, один із подружжя вправі подати позов про розподіл майна іншого з подружжя, в тому числі достроково (без розірвання шлюбу), в разі вчинення правочину щодо відповідного майна без згоди іншого з подружжя, зменшення в результаті наступних дій вартості майна (§ 1386). Також як спосіб захисту права власності подружжя можна зазначити право подружжя оскаржувати вчинений одним із подружжя правочин без згоди іншого з подружжя (§ 1428) або відсутність такої згоди, якщо вона є необґрунтованою (§ 1452). У випадку, якщо спільне майно подружжя обтяжене зобов'язаннями одного із подружжя в такому обсязі, що подальші набуття перебуватимуть під ризиком втрати, інший з подружжя може подати позов про припинення режиму спільності майна (§ 1448), подання такого позову також є можливим у разі неможливості одним із подружжя управляти спільним майном або зловживанням правом на управління спільним майном (§ 1447) [8, с. 347–348, 351, 354, 360, 364–366].

Німецьке цивільне уложення не визнає правових наслідків за фактичними шлюбними відносинами, а також церковними шлюбами, а цивільні партнерства, укладені в період до 2017 року (часу визнання одностатевих шлюбів) в аспекті майнових прав та обов'язків прирівнює до зареєстрованого шлюбу [8, с. 376, 597].

Цивільний кодекс Чеської Республіки, визначаючи у §§ 12 та 14 особливості захисту приватних прав, у тому числі самозахисту, зазначає на особливій ролі при цьому суду. Так, у вказаних параграфіях Кодексу зазначається, що самозахист цивільних прав допускається за умови, що втручання органу державної влади не буде своєчасним, при цьому презюмується, що таким органом є суд, якщо не визначено інше. Говорячи про захист права власності відповідно до цього Кодексу, слід зазначити, що відповідно до § 1003 особа вправі подати позов до суду щодо охорони (захисту від можливих протиправних посягань) або збереження (захисту від посягання щодо власності, яке вже відбулося) права власності, за умови подання такого позову протягом шести тижнів з моменту, коли позивач

дізнався про порушення свого права, але не пізніше року з моменту виникнення права на подання відповідного позову [9, с. 2–3, 133–134].

При цьому, Цивільний кодекс Чеської Республіки, визначаючи правовий режим майна подружжя, встановлює режим спільної власності, за винятками, встановленими договором або судом. При цьому, як зазначено у § 724 Кодексу, суд за заявою одного з подружжя може припинити режим спільної власності подружжя або обмежити його, якщо один із подружжя має заборгованість, яка значно перевищує розмір майна, яке належить до особистої приватної власності, а подружжя наражає себе на надмірний ризик при здійсненні фінансових справ, у тому числі у разі зайняття ним підприємницькою діяльністю або в разі поручительства з необмеженою відповідальністю. Також суд може прийняти рішення щодо визначення порядку управління майном, яке знаходиться у спільній власності подружжя, в разі, якщо один із подружжя при здійсненні такого управління діє у спосіб, який протирічить інтересам іншого з подружжя та сім'ї (§ 728) [9, с. 98]. Такі положення законодавства, які стосуються захисту права власності на подружнє майно, також можуть бути застосовані до цивільних партнерів у силу положення § 3020 [9, с. 423], а також до релігійних шлюбів у силу їхні визнання нарівні із шлюбами, укладеними в присутності органу реєстрації актів цивільного стану (§ 657) [9, с. 89]. Що стосується учасників фактичних шлюбних відносин, їх майнові права та обов'язки, в тому числі щодо здійснення захисту майна, набутого в результаті спільного проживання, врегульовуються на загальних підставах відповідно до положень про спільну власність та про захист цивільних прав.

Науковий інтерес також викликають положення Цивільного закону Латвійської Республіки, присвячені питанням захисту права власності, в тому числі права власності подружжя. Зокрема, як вказано у п. 911, із володіння випливає право на захист наявного володіння та на відновлення захопленого володіння, незалежно від законності та добросовісності володіння; кожен має право на захист свого володіння від будь-якого обмеження чи порушення, навіть силою, якщо остання буде застосована в межах дозволеного законом самозахисту (п. 913), навіть через знищення чужої речі, якщо власник не може іншим чином повернути забрану в нього річ (п. 1040). Водночас серед органів, які забезпечують захист власності від протиправних посягань і подальше відшкодування шкоди, завданої протиправними посяганнями на власність, визначений саме суд (п.п. 915, 916), при цьому пріоритет при захисті надається особі, яка має законні підстави володіння, і подала позов про порушення або повернення володіння протягом року з моменту протиправних посягань (п. 925), якщо особа не є власником або позов про визнання права власності, якщо він подається власником речі (п. 1044) [10, с. 103–104, 116].

Якщо перейти до захисту саме майнових прав подружжя, слід зазначити, що, попри те, що Цивільний закон визначає, що управління подружнім майном здійснюється спільно обома з подружжя та за спільною згодою (п. 90), правових наслідків порушення цього правила не визначено (крім того, що всі негативні майнові наслідки від прийнятого одним із подружжя рішення щодо розпорядження спільним майном несе він за рахунок

власного особистого приватного майна) (п. 98) [10, с. 11, 13]. Майнові права членів інших сімейних союзів та їхній захист Цивільний закон не визначає, оскільки в принципі не визнає інших сімейних союзів, крім зареєстрованого шлюбу. Водночас у Цивільному законі визначаються правові наслідки перебування у недійсному шлюбі, в тому числі правовий режим спільності набутого у такому шлюбі майна (п. 83) [10, с. 10], правові наслідки фактичного шлюбу у Цивільному законі взагалі не визначаються, а такий інститут, як цивільне партнерство в Латвії не є визнаним.

На основі проведеного дослідження приходимо до таких висновків:

В Україні та провідних державах Європейського Союзу правове регулювання основних способів та форм захисту права власності здійснюється відповідно до загальних положень цивільного законодавства із окремими особливостями для захисту майна подружжя та учасників сімейних союзів, що передбачають позовні способи захисту порушених прав, викликаних протиправною поведінкою одного із подружжя. У цьому аспекті простежується дуалізм у правовому регулюванні зазначених питань щодо захисту права власності подружжя: у правовідносинах із третіми особами застосуванню підлягають загальні способи захисту, у правовідносинах між подружжям — способи, визначені сімейним законодавством. Захист права власності фактичного подружжя, подружжя в церковному шлюбі та партнерів у зареєстрованому партнерстві має різну правову природу в державах Європейського Союзу: їхня частина не визнає вказаних сімейних союзів, і захист права власності на майно, набуте у цих союзах, відбувається за загальними правилами, передбаченими цивільним законодавством; інша частина держав визнає особливості в захисті права власності на майно, набуте в зазначених сімейних союзах, повністю або частково прирівнюючи їх за цими параметрами до захисту права власності на майно подружжя.

Список використаних джерел

1. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947—III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <http://bit.ly/3bHJv5O>.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435—IV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <http://bit.ly/2w1seVb>.
3. Особливості здійснення суб'єктивних цивільних прав / за заг. ред. О. Д. Крупчана та В. В. Луця. Київ : НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2012. 400 с.
4. Збірник матеріалів щодо запровадження реєстрованого партнерства в Україні. Київ : Центр «Наш Світ», 2016. 32 с.
5. Про захист права власності та інших речових прав осіб, постраждалих внаслідок проведення антитерористичної операції або операції Об'єднаних сил. Проект Закону № 5177—1 від 18.03.2021 р. *Верховна Рада України*. URL : <https://bit.ly/3irDpdT>.
6. Про захист права власності та інших речових прав осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії. Проект Закону № 5177 від 01.03.2021 р. *Верховна Рада України*. URL : <https://bit.ly/2TIIIi>.
7. Гражданский кодекс Франции (Кодекс Наполеона) / пер. с франц. В. Захватаев; отв. ред. А. Довгерт. Киев : Истина, 2006. 1008 с.
8. Гражданское уложение Германии = Bürgerliches Gesetzbuch Deutschlands mit Einführungsgesetz: Вводный закон к Гражданскому

уложению / пер. с нем., В. Бергманн, введ., сост. Москва : Волтерс Клувер, 2006. 816 с.

9. Гражданский кодекс Чешской республики от 03.02.2012 г. *Legal EL*. URL : <https://bit.ly/3zkhA8P>.
10. Гражданский закон Латвийской Республики от 28.01.1937 (ред. от 19.11.2015). *Консультант Плюс*. URL : <https://bit.ly/2UZyDfy>.

Надійшла до редакції 20.03.2021

Roman HAVRIK

National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi

Protection of Property Rights to Property Acquired Family Unions under Legislation of Ukraine and States of the European Union

In the scientific article, the author explores the peculiarities of legal regulation of protection of property rights to property acquired in marriage by spouses, in actual, religious marriage, other family unions by its members under the civil and family law of Ukraine and some European Union states. In particular, the author determined that in Ukraine and the leading states of the European Union legal regulation of the main methods and forms of protection of property rights is carried out in accordance with the general provisions of civil law with certain features to protect the property of spouses and family unions, illegal behaviour of one of the spouses. In this aspect, there is a dualism in the legal regulation of these issues regarding the protection of property rights of spouses: in legal relations with third parties are subject to general methods of protection, in legal relations between spouses — methods defined by family law. The protection of property rights of de facto spouses, spouses in a church marriage and partners in a registered partnership has a different legal nature in the European Union: some of them do not recognize these family unions and protection of property acquired in these unions is governed by general rules; the other part of the states recognizes features in protection of the property right to the property acquired in the specified family unions, fully or partially equating them on these parameters to protection of the property right to property of spouses. In particular, French civil law lays down a special procedure for the protection of spouses' property rights and the extension to civil partners (including de facto spouses) of the general provisions of civil law on the protection of their property rights. The German Civil Code does not recognize the legal consequences of actual marital relations, as well as church marriages, and civil partnerships concluded before 2017 (the time of recognition of same-sex marriages) in terms of protection of property rights and obligations equates to a registered marriage. Czech civil law defines the same ways of protecting the property of spouses and civil partners, and the protection of property rights acquired by de facto spouses is regulated on a general basis in accordance with the provisions on joint property and the protection of civil rights. Latvian civil law recognizes the possibility of protecting only the right of ownership of property acquired in a registered marriage, without recognizing other family unions.

Keywords: *registered marriage, church marriage, actual marriage, civil partnership, property right, protection of property right.*